

ТЭСТ
Складаныя сказы з рознымі відамі сувязі

Варыянт 1

Тэст А

А1. Адзначце складаны сказ з рознымі відамі сувязі:

- 1) Вечна я ўдзячны жытняму хлебу, чыстай вадзе з невялічкай крыніцы, лесу зялёнаму, сіняму небу, светлай рачулцы, што ў полі бруіцца.
- 2) Я люблю часіну навальніцы, калі б'е пярун па ўсіх ладах і злююцца ў хмарах бліскавіцы, кроплі асыпаючы на дах.
- 3) Салавейка прыціхне, спыняць бег ручаіны, і жаўрук страпянецца над жытамі пад сонцам.
- 4) Голас у Івана Сцяпанавіча быў няроўны, відаць, яго штосьці турбавала.
- 5) Той дзень, лічы, завянуў пустацет.м, калі ты пяць хвілін пашкадаваў, каб дзецям паказаць куточак свету.

А2. Адзначце сказ, які не адносіцца да складаных сказаў з рознымі відамі сувязі:

- 1) Надыходзіць той час, калі паветра робіцца вельмі ядранае: бразне нехта вядром ля калодзежа – вон дэўта не аціхае на вуліцы.
- 2) Стаіш пад моцным дажджом – і табе сапраўды здаецца, што нехта перакуліў вялізнае вядро з гадою.
- 3) Даспявала жыта і пераспявалі сіласныя культуры; бялелі яравыя, і проста ўвачавідкі жаўцеў лён.
- 4) І першая баразна, і першая сеялка – таксама свята і радасць, але ім, відаць, цяжка зраўняцца з той урачыстасцю, якую спрадвеку было аблашчана жніво.
- 5) Гадзёры марозік падмарозіць поле, дзе прыгожа зелянее азіміна, вуліцу, на якой, ідучы яшчэ ў гумавых ботах (не паспеў пераабуцца ў што-небудзь цяплейшае), адчуваеш кожную няроўнасць схопленай марозам груды.

А3. Адзначце колькасць прэдыкатыўных частак у сказе:

Вясна прыйшла ў гэты год надзіва рана, люты не лютаваў, не шалеў заваямі, не бушаваў мяцеліцамі, радасць адчувалася ва ўсім: твары людзей быццам свяціліся знутры, паветра звінела, на дрэвах лопаліся пупышкі, і яшчэ кволяя лісцікі імкнуліся хутчэй вырвацца на волю, на сустрэчу з сонцам.

- 1) 10
- 2) 8
- 3) 6

- 4) 9
- 5) 7

A4. Адзначце, на аснове камбінацыі якой сінтаксічнай сувязі пабудаваны сказ:

Днём радавала пагода, ярка свяціла нізкае чырвонае сонца, і аднекуль з чыстага неба сыпаўся сіні іней; ночы стаялі мясячныя, ядраныя: была поўня.

- 1) Бяззлучнікавая і злучальная;
- 2) злучальная, падпарадкавальная і бяззлучнікавая;
- 3) злучальная і падпарадкавальная;
- 4) бяззлучнікавая і падпарадкавальная.

A5. Адзначце, якая схема адпавядае сказу:

Увечары, калі над пальмамі загарэліся цёплыя зоркі і месяц паклаў свае залатыя дарожкі ў моры, а ў цёмным кіпарысавым гаі аглушальна зацёхкалі салаўі, падышлі з гітарай мясцовыя хлопцы – рыбакі, механікі, аграномы, сяляне, і пачаўся цудоўны вечар дружбы.

- 1) [Г], (калі...), і [].
- 2) [...], (калі...), і (...), а (...), ...], і [].
- 3) [], (калі...), і (...), а (...), і [].
- 4) (Калі...), і (...), а (...), [].
- 5) [..., (калі...) ...], і [].

A6. Адзначце сказы з пунктуацыйнай памылкай:

1) Бяроза стаяла на краі баравіны, высокая, роўная і, калі ўпілася ў яе сякера, адразу здрыгануўся звонкі ствол, уся бяроза стала як шумлівая хмара трапяткіх матылёў.

2) Мара Францішка Скарыны і іншых дзеячаў беларускай культуры, каб кнігі на роднай мове траплялі ў самую гушчу народа, здзейснілася: пачалі выходзіць масавыя тыражамі кнігі.

3) Яму пастаянна хацелася ісці шпарчэй, небяспека рупна падганяла яго, але Сяргікаў усё марудней перастаўляў ногі, часта спыняўся і зноў кашляў.

4) Над вялікімі ляснымі званкамі, якія стаяць на ўзмежку паляны, гудзе чмель і ўсё стараецца, каб заляцець у вяночак: там, у глыбіні, ёсць мёд.

5) Міхасю здалася, што за акном шуміць не дождж, а чуецца шэпт жытнёвых каласоў: і ажно вочы разбегліся ад сініх валошак у выспелым жыцце.

A7. Адзначце правільны варыянт пастаноўкі знакаў прыпынку на месцы пропуску ў сказе:

Не пасмеў сахаты пераплысці раку і на другі дзень_бо зноў прыляталі самалёты_а калі надумаў паспрабаваць шчасця на трэці_стала позна_крокаў за паўтараста ад берага з'явіліся акопы.

- 1) Коска, коска, коска, коска;

- 2) коска, коска, коска, двукроп'е;
- 3) коска, коска, коска, кропка з коскай;
- 4) коска, коска, коска, працяжнік;
- 5) двукроп'е, коска, коска, коска.

A8. Адзначце сказы, у якіх правільна вызначаны структурна-семантычныя кампаненты:

1) Глянем на раку і зразумеем: няма вясёлых жыхарак падстрэшаў і берагавых адхонаў, якія ўсё лета ўзвышалі нашу душу пачуццём летуценнасці і ўтульнасці.

[] : [], (якія...).

2) Цяпер толькі высахлы мох пад нагамі паказваў, што я не заблудзіўся, што некалі тут было балотнае дно, і я пайшоў па гэтым імху далей.

[], (што...), (што...), і [].

3) Не мінула і чвэрткі гадзіны, як перастаў дождж, і шматкі хмар ужо спакойна плылі ў пасвятлелым небе.

[], (як...), і [].

4) Сонца на вуліцы няма, лямпачка пад столлю таксама не гарыць, а тут увачавідкі пасвятлела.

[], [], а [].

5) Праз незарэцае акно Макрыцкі бачыць далёкую поўню: незямное святло льецца на пізкія хмары, што слаяцца над недалёкім скверам.

[] : [], (што...).

Тэст В

В1. Прадоўжыце сказ:

У складаных сказах з рознымі відамі сувязі вылучаецца такая колькасць частак, як не менш чым

В2. Запішыце знак прыпынку, які ставіцца на месцы пропуску.

Калі канчаюцца завірухі і маразы, пачынае паціху набіраць сваю сілу вясна_звіняць капяжы, растае снег, мільгаюць ручаіны.

В3. Устанавіце адпаведнасць сказа са схемай. Адказ запішыце.

А. Максім Багдановіч пражыў крыху больш як дваццаць пяць гадоў, ён выдаў толькі адну кніжку паэзіі, якая адначасова была і яго першым зборнікам.

Б. Спяшалася жанчына не за ўсімі машынамі адразу, а толькі за адною, адтуль ёй ужо махалі рукамі, і машына, нібы зразумеўшы людзей, прыпынілася.

В. Каля сонца круціцца невялікая, але дастатковая для таго, каб не было гарача, хмарка, вільготныя барханы дыхаюць прахалодаю, павявае ветрык.

Г. На вялікіх дарогах і на ледзь пратаптаных сцяжынках трапечуць маленькія ветразі – белыя фартушкі школьніц; у гэты дзень весялее школа, якая пахне яшчэ летам, яна становіцца падобная на звонкі букет кветак.

1) [..., (каб[∇]...), ...], [], [].

2) [], [], (якая[∇]...).

3) []; [] (якая[∇]...), []

4) [], [], і [].

5) []: то [], то [], (што[∇]...).

□□□□□□□□□□□□□□□□.

Варыянт 2

Тэст А

A1. Адзначце складаны сказ з рознымі відамі сувязі:

- 1) Святлее зямлі – святлее душа чалавека, чысцеюць думкі.
- 2) І бацька моўкне і чакае, што скажа дзядзька або маці, і ціха стала ўраз у хаце.
- 3) Я ўдзячны лёсу, што з усіх краёў ён выбраў для мяне навекі гэты, дзе большай прастуюць між палёў, а па сцяжынках коцяцца ранеты.
- 4) Мы хочам, каб усюды ў нашай краіне, ва ўсіх яе гарадах і вёсках былі прыгожыя кветкі.
- 5) Я ведаў: папяловая хмара – на град.

A2. Адзначце сказ, які не адносіцца да складаных сказаў з рознымі відамі сувязі:

- 1) Асабліва гучна звяніць песня надвячоркам або раніцаю: паветра такое пяшчотна-чулівае, што кожны гук плыве-разыходзіцца па яго струнах у працяглых музычных танах.
- 2) Касцёр патух, і работа каля зруба прыціхла: перасталі цюкаць сякеры, не шоргаюць пілы.
- 3) Часам чалавек прыпыняўся там, дзе дрэвы разыходзіліся ад дарогі і было відаць зорнае неба.

4) Нарэшце канчалася ноч, пачынаўся дзень, у які жанчыну чакала шмат спраў.

5) Бурья хмары сплылі на Мсціжы, неба стала шэрае, нізкае, і з яго пасыпаўся дробны дождж, як праз густое рэшата.

A3. Адзначце колькасць прэдыкатыўных частак у сказе:

Пасля зімовай марознай раз'ятранасці, калі ў вёсках адстраляюць сцены, а ў лесе адтрашчаць дрэвы, павее раптам цёплым ветрам, і ўкамянелы снег, што нядаўна аж звінеў пад нагамі, пачынае цяжка асядаць, з лапак елак падаюць набрынялыя камякі, а з галінак асыпаюцца пацеркі яшчэ нядаўна звонкай наледзі.

1) 6

2) 5

3) 8

4) 7

5) 9

A4. Адзначце, на аснове камбінацыі якой сінтаксічнай сувязі пабудаваны сказ:

Юрка любіў паляжаць-памарыць на сонейку, паглядзець у ваду, дзе заўсёды вірыць таямнічае жыццё. Заклапочана снуюць жукі-пльвунцы, павольна ўзбіраюцца па чароцінах ракавінкі-слімакі, у пяску варушацца ручэйнікі.

1) Злучальная і падпарадкавальная;

2) бяззлучнікавая і злучальная;

3) падпарадкавальная і бяззлучнікавая;

4) злучальная, падпарадкавальная і бяззлучнікавая.

A5. Адзначце, якая схема адпавядае сказу:

Раней ад станцыі вяла забрукаваная буйным каменем шасейка, якая адначасна змужыла вуліцай: з правага боку стаялі прысадзістыя дамкі, а то і вясковага выгляду хаціны з дварамі, палісаднікамі, агародамі, і толькі на злome шасейкі ўзвышалася некалькі трохпавярховых будынін.

1) [$\sqrt{\quad}$], (якая...) : (), і ().

2) [] : [], а [], і [].

3) [$\sqrt{\quad}$], (якая...) : [].

4) [$\sqrt{\quad}$], (якая...) : [], а [], і [].

5) [$\sqrt{\quad}$], (якая...) : [], і [].

A6. Адзначце сказы з пунктуацыйнай памылкай:

1) Я глядзеў у неба і бачыў, як над лесам адзінока кружыў коршак, і толькі яго крык даносіўся да зямлі і абуджаў гэты лясны спакой.

2) У лесе было ціха, як ціха ў такі час на ўсім абшары – толькі чуваць ледзьве ўлоўны шэлест лісця, што падала з дрэў.

3) Настрой у Андрэя змяніўся, міжволі падумалася: ці жывыя цяпер тыя салдаты, што вырылі гэтыя акопы?

4) Сэрца ўстрапянулася ад незвычайнай прыгажосці; заліты паводкаю луг нагадваў велізарны блішчасты ручнік, на дальнім краі якога раскінуліся ланцужком вясковыя хаты.

5) Прыветна міргала ранішняя зорка, і па тым, як яна міргае, Базыль згадаў, што дзень і сёння будзе пагодны.

A7. Адзначце правільны варыянт пастаноўкі знакаў прыпынку на месцы пропуску ў сказе:

Выйдзеш ноччу на двор і адразу заўважаеш змену_раней было светла ад яблык уверсе_а цяпер быццам нехта перавярнуў яблыні_яблыкаў аж бела на зямлі.

1) Коска, коска, коска;

2) працяжнік, коска, коска;

3) двукроп'е, коска, коска;

4) коска, коска, працяжнік;

5) двукроп'е, коска, працяжнік.

A8. Адзначце сказы, у якіх нельга вылучыць структурна-семантычныя кампаненты:

1) Стала цёпла, зайграла сонца, і на душы ад гэтай прыгажосці было вельмі спакойна і радасна.

2) Тое лястэрка, калі прыгледзецца ўважліва, не было застылае: яно жыло, варушылася, пералівалася цераз край.

3) Бокны нашага класа выходзяць на раку, і мы бачым, як яна кіпіць, пеніцца.

4) Ад вады ішоў халадок, вільготнае паветра бадзёрыла, праганяла стому і сон, а крокі людзей па ўтапаным беразе чуліся далёка.

5) Снегавых шапак гор не відаць: да самай вяршыні гары ўзбіраюцца дрэвы, якія з марскога берага здаюцца кустамі.

Тэст В

В1. Прадоўжыце сказ:

Складаныя сказы з рознымі відамі сувязі называюць яшчэ сказамі такой будовы, як □□□□□□□□□□□□□□□□.

В2. Запішыце знак прыпынку, які ставіцца на месцы пропуску.

Дыхне халаднавата-свежым павевам ветру_затрапечацца ліст на дрэве,
і ластаўкі тады адчайна-трывожна носяцца ў паветры.

□□□□□□□□□□□□□□□□.

В3. Устанавіце адпаведнасць сказа са схемай. Адказ запішыце.

А. Можа быць, гэта і ёсць той адзіны крытэры, які вызначае настаўніка: ці ёсць у цябе паслядоўнікі, якім хочацца не толькі вучыцца ў цябе, але і пераймаць твае чалавечыя якасці.

Б. Вера не заснула з самага вечара, а ён звёў вочы і прагнуўся, пачуўшы, што яна пайшла з хаты.

В. Лёгкі ранішні ветрык песціў загоны жыта, што падступала да самай сцежкі, і яно вусцішна гуло, шумела сівым коласам.

Г. Толькі што адзудзелі камары, супакоіўся бабёр, а ўжо над альховым кустом, за якім я адпачываю, загаманіла руплівал пчолка.

1) [] -- [], а [].

2) [[], (што...), і [].

2) [[], (які...): [], (якім...)].

4) [[], [], а [.., (за якім...), ...].

5) [[], а [[], (што...)].

□□□□□□□□□□□□□□□□.

Варыянт 3

Тэст А

A1. Адзначце складаны сказ з рознымі відамі сувязі:

- 1) Вецер пракоціцца, будзячы нівы, нівы калоссем шумяць.
- 2) Вось дзе была праўда, вялікая і горкая, жылося, былося, прычкалася.
- 3) Знікла адчуванне імклівасці руху, палёту, але з'явілася новае пачуццё – захапленне веліччу і характравом лесу.
- 4) Над зябкім полем, як прывязаны званочак, вісеў жаваранак, і ягоная песня радавала і хвалявала.
- 5) Пройдзе час, плады вывезуць з саду, і тады ён здасца яшчэ больш сумным.

A2. Адзначце сказ, які не адносіцца да складаных сказаў з рознымі відамі сувязі:

1) Глуха зашумяць высозныя грамады елак і соснаў, бездапаможна затрапечацца чырвоным лісцем асіна, і пад лясныя шаты прыйдзе зіма.

2) Маляванне стала для яго ўнутранай неабходнасцю, без якой жыццё губляла сэнс, ператваралася ў бясколернае існаванне, а ён ужо любіў колер.

3) Вочы ўнука заблішчалі, як дзве незабудкі ў траве, і дзядулеў настрой адразу палепшыўся.

4) А лес, як добры сябар, прыветна сустрэў грыбамі ды ягадамі, і мы, задаволеныя, доўга не маглі развітацца з ім.

5) Хай прымоўкла зямля, як струна, і замерла ў палоне сноў, цёплым крыллем махне вясна, расцвітаюць яблыні зноў.

A3. Адзначце колькасць прэдыкатыўных частак у сказе:

Цёпла, утульна ў асенняе лета, але ўжо вока журботна заўважае жоўта-рудаватае лісце, чырвані ў якім большае з кожным днём, бачыць апусцелыя сухабелыя палі, пацукравелыя яблыкі ў садах і самотную пажаўцеласць на дварэ, якая наганяе незразумелы сум, калі сонца прыхаваецца за хмару і свеціць адтуль ярка, але неяк самотна.

1) 8

2) 7

3) 5

4) 4

5) 9

A4. Адзначце, на аснове камбінацыі якой сінтаксічнай сувязі пабудаваны сказ:

Песня звінела, срэбныя трэль цудоўна ператваралася ў родныя словы, і Костусь схопіў сшытак і, спяшаючыся, пачаў запісваць гэтыя словы, каб не расталі яны, як галі жаўруковай песня, што ўсё аддаляецца, адлятаючы ў вышыню.

1) Злучальная і бяззлучнікавая;

2) Бяззлучнікавая і падпарадкавальная;

3) падпарадкавальная і злучальная;

4) бяззлучнікавая, злучальная і падпарадкавальная.

A5. Адзначце, якая схема адпавядае сказу:

Чалавека нідзе не было чутно (гэта звер ведаў дакладна), а рысі ён не палохаўся: на такіх волатаў яна не адважвалася нападаць.

1) [..., (гэта...), ...], а [] : [].

2) [], [], а [] : [].

3) [], (гэта...), а [] : [].

4) [], а [] : [].

5) (), [] : [].

A6. Адзначце сказы з пунктуацыйнай памылкай:

1) Вострым клінам жураўлі звычайна спускаліся над прасёлкам, ваяк рэзка ўзмахваў крыламі, зніжаўся над полем, а ўслед за ім гэты рух паўтарала ўся чарада.

2) Баравікі бяруцца з тым прыемным прамежкам у часе, калі ты ўзяў аднаго, хваляванне тваё трохі апала, уляглося, і вось ужо бачыш: глядзіць на цябе сваёй шляпкай другі!

3) Праз цёмныя раскалыханыя платаны, па якіх прабег першы ранішні вецер, прасочваецца светла-ліловае неба; там збіраецца ўзысці сонца.

4) Яшчэ хвіліна – і тралейбус ужо прабіраўся ў суцэльнай сцяне дажджу, і ўжо нічога не было чуваць, апрача роўнага шуму залевы, што нагадваў шум цягніка.

5) У вадзяных разводах, вельмі падобных на прасцейшыя істоты, расплывіста мігцелі агні вячэрняга горада: загарыцца ў светафоры чырвонае святло: і ўсе амёбы стануць чырвоныя; праплыве зялёнае вочка таксі: і ў кожнай туфельцы ўспыхне па рухомай зялёнай крапці.

A7. Адзначце правільны варыянт пастаноўкі знакаў прыпынку на месцы пропуску ў сказе:

Лясныя сцежкі зараслі травой_старыя і маладыя дрэвы спляліся ўгары пышным вецедем_сонечнае праменне_што дасягае зямлі_быццам прапушчана праз густое сіта.

1) працяжнік, коска, коска, коска;

2) двукроп'е, коска, коска, коска;

3) коска, коска, коска, коска;

4) кропка з коскай, кропка з коскай, коска, коска;

5) кропка з коскай, коска, коска, коска.

A8. Адзначце сказы, у якіх кожны структурна-семантычны кампанент уключае некалькі прэдыкатыўных частак:

1) Чубар нават не ўзрадаваўся сустрэчы, якая мелася адбыцца: па дарозе тупаў мужчына.

2) Ураней трапляліся на вочы бела-ружовыя, сіняватыя агеньчыкі на бульбоўніку, але неяк не думалася, што вось гэтыя пахкія агеньчыкі на бульбоўніку – такія ж кветкі, як і ружы.

3) У лесе было ціха і маркотна, толькі ўгары стаяў шум старых хвой і ялін; высокія асіны і бярозы далучалі зрэдку і свой голас да гэтага шуму, калі часам дужэй патыхаў халодны вецер і варушыў іх вецце.

4) Праз некалькі хвілін цень зноў насунуўся, аднак, хоць сонца не было, млеў духмень.

5) Надшоў час, і прырода зліталася над намі: у пачатку верасня раптам парваліся ў бруднае шмаццё хмары, іх разнесла ва ўсе бакі.

